

Rekommendationer mot kikhosta hos spädbarn

Folkhälsomyndigheten har gjort nya rekommendationer för att förebygga kikhosta hos spädbarn och om infektionen ändå förekommer, diagnostisera och behandla tidigt.

Under 50-talet infördes vaccination mot kikhosta i Sverige men vaccinationen togs bort från det allmänna programmet 1979 då vaccinet inte hade fullgod effekt och misstänktes ha biverkningar.

En ny typ av vaccin mot kikhosta återinfördes 1996 och då sjönk antalet rapporterade fall av kikhosta påtagligt men smittan förekommer ändå i vårt samhälle idag.

Värst drabbas de små bebisarna som inte hunnit få sina första vaccinationer vid tre respektive fem månaders ålder. Dock kan man få sjukdomen även om man har fått vaccination, men den blir då ofta lindrigare. Tänk då på att man även som vaccinerad är smittsam vid konstaterad sjukdom.

Folkhälsomyndigheten rekommenderar att hälso- och sjukvården tillämpar tre strategier som består i att:

1. erbjuda vaccination i tid enligt programmet, och att första dosen vid 3 månaders ålder inte försenas
2. diagnostisera och behandla kikhosta tidigt
3. ha en hög medvetenhet om och uppmärksamhet på att kikhosta fortfarande förekommer i samhället och kan orsaka svår sjukdom hos spädbarn.

Man har också tagit fram en rekommendation med information till hälso och sjukvårdspersonal men också ett enklare faktablad samt en powerpointpresentation med medföljande talarmanus. Detta kan exempelvis användas på APT på vårdcentralen.

[Läs mer](#)

På gång i Barnhälsovården

Fördjupningsutbildning i post partum depression

Målgrupp: BHV-sjuksköterskor som gått EPDS-utbildning före 2014. **Ljungby 13/10 kl.9-16,**

Utbildning i motiverande samtal

Öppen utbildning för personal inom hälso- och sjukvården. **10/10, 12/10 och 7/11 i Ljungby**
[Mer information](#)

Dialogmöte chefer
Målgrupp: chefer för barnhälsovården **30/11 kl. 13-16 på Familjehälsan, Växjö**

Workshop

Hur kan barnhälsovården arbeta förebyggande mot kvinnlig könsstympning? **12/12 kl. 13-16.30 Ljungby 14/12 kl.13-16.30 Växjö**

Barn och media
Målgrupp: BHV-sjuksköterskor **2/2, 2017 heldag, Växjö**

[AMK:s utbildningskalender](#)

ANSVARIGA UTGIVARE

Helena Nyström
Barnhälsovårdssamordnare
E-post: helena.nystrom@kronoberg.se
Tel: 0470-58 68 03, 0709-84 49 87

Ida Westin
Barnhälsovårdsöverläkare
E-post: ida.westin@kronoberg.se
Tel. 0767-20 78 02

Ny föreskrift från Socialstyrelsen som reglerar ordination av vaccin

Socialstyrelsen har 1/6 2016 utkommit med en ny föreskrift (HSLF-FS 2016:51) som reglerar ordination av vaccin.

Största förändringen här är att det inte längre finns åldersintervaller som sjuksköterskor på BVC får ordinera inom utan i stället en ålder när man kan påbörja vaccin och därefter intervaller mellan vaccinationstillfällena.

Vaccination mot hemophilus influenzae typ B och pneumokocker rekommenderas upp till 6 års ålder i denna skrift.

Gällande DTP-polio-Hib samt pneumokockvaccin, i vår region

upphandlat i form av Infanrix hexa och Prevenar. Första vaccinationen får ges från 2,5 månaders ålder. Sedan bör det gå minst 6 veckor till dos nummer 2 och därefter minst 6 månader till dos nummer 3. Fjärde dosen ges tidigast 3 år efter tredje dosen och sedan bör det gå 5 år till femte dosen.

MMR vaccinationen får ges från 12 månaders ålder, tidigare än så kräver läkarordination.

Se [vaccinationssidan](#) i rikshandboken.

[HSL-FS 2016:51](#)

Medicinska riktlinjer

På barnhälsovårdsdagen för några veckor sedan pratade vi om kiss och bajsproblem hos förskolebarn. Nedan finns tre medicinska riktlinjer som kan vara bra att känna till.

[Basala råd vid sängvätning](#)

[Urininkontinens hos barn](#)

[Förskrivning av hjälpmedel vid inkontinens](#)

Våld i nära relation och barn som far illa

Vet du var man hittar Region Kronobergs handlingsplan om *Våld i nära relation och Barn som far illa*?

Klicka på medicinska riktlinjer i högerspalten, sedan hittar du *Våld i nära relation och barn som far illa* under interna länkar i den gröna rutan mitt på sidan. Öppna länken och rulla längst ner på sidan. Där klickar du på *skapa genväg*. Nu har länken till handlingsplanen hamnat under dina egna genvägar som du alltid har längst ner i högra spalten när du öppnar upp startsidan på internet.

I ett akut läge när du känner oro för ett barn så ska det vara självklart hur du hittar handlingsplanen.

Misstänkta höftledsluxationer

Misstänkta höftledsluxationer är ett ovanligt fynd efter BB-screeningen, de sista 15 åren har vi i Kronoberg haft 4 stycken som inte hittats på BB. Det är en viktig del i vår undersökning av barnen på BVC, ju tidigare vi hittar dem desto mindre åtgärder krävs för att behandla dem medan det senare kan behövas flera operationer.

Under 2 månaders ålder rekommenderas remiss direkt till ortoped vid misstanke om instabila höfter.

De gör sedan ofta ett speciellt dynamiskt ultraljud som görs med ortoped och röntgenläkare närvarande. Detta ultraljud beställs av ortoped.

Över 2 månaders ålder kan man på BVC beställa röntgen bäcken med frågeställning ”normalutvecklade höfter”. Är röntgen normal är höfterna normala annars skrivs remiss till ortoped.

Hörselscreening

Audionommottagningen har anställt fler audionomer så nu finns fler tider att boka för BHV.

På barn med tolkbehov och barn med andra diagnoser skrivs en remiss till audionommottagningen. Tänk på att det är en vanlig remiss och inte en konsultationsremiss.

Misstänker man på BVC att barnet kommer vara svårtestat av någon orsak, skriv remiss och ange detta. Då kommer barnet få träffa en barnaudionom med särskild erfarenhet av att testa barn.

Barnaudionomen som träffar barnet på remiss från 2,5 års ålder kommer att göra en bedömning om denna screening är tillräcklig eller om man bör göra om en ny undersökning vid fyra års ålder. Detta kommer att dokumenteras i

journalen. Om barnet bedöms färdigtestat behöver inte barnet screenas vid fyra år.

Nyanlända barn testas vid ordinarie 4-årsscreening upp till fem års ålder. Yngre barn eller barn över fem års ålder testas endast om det finns en oro över hörseln och då skrivs remiss på vanligt sätt.

Gällande OAE-svar på barn som omtestats efter BB-tiden på audionommottagning. Dessa svar kommer även framöver komma till BHV i pappersform. Detta är enda möjligheten för BHV att få denna information eftersom remissen skrevs från kvinnokliniken. Notera utfallet i BHV-journalen och därefter kan pappershandlingen malas, utförligare information finns ju i ÖNH-journalen.

Varning för farliga D-vitaminer

Livsmedelsverket har gått ut med varning för [farliga vitamin D-droppar](#). Varningen gäller för Inno Pharma vitamin D3 drops. Dessa ska enligt förpackningen innehålla 2 mikrogram per droppe men vid analys har man sett att en droppe kan innehålla upp till 150 mikrogram per droppe. Barn under ett år bör inte få i sig mer än 25 mikrogram per dag, annars kan det vara skadligt för njurarna.

Uppdaterad tallriksmodell

Livsmedelsverket har gått ut med en ny [uppdaterad tallriksmodell](#) där ytterligare fokus ligger på grönsaker. Det finns nu också två olika versioner beroende på hur mycket man rör sig, rör man på sig lite är rekommendationen att andelen grönsaker är 50 procent.

Språkbedömning 4 år

I det nya BHV-programmet finns det ingen generell språk-screening vid fyra år. Vid behov av språklig bedömning rekommenderar vi att man använder Värmlandstestet och dess protokoll. Detta ligger sedan till grund för eventuell remiss. Protokollerna går att scanna in eller kan man göra en sammanfattning i remissen. Detta är viktig information för logopederna.

[Protokoll till Värmlandstestet](#)

Språkutveckling

Ett starkt språk är en viktig grund för barns möjligheter att lyckas i livet. *Hitta språket* är en film till föräldrar om små barns språkutveckling 0–5 år.

I filmen får föräldrar enkla, lekfulla och roliga exempel på vad de själva kan göra i vardagen för att sätta fart på sitt barns språk. Till filmerna finns också en broschyr.

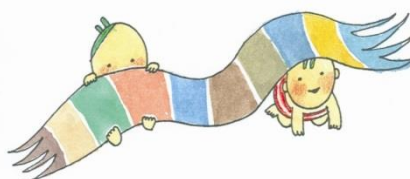
Filmen är i tre delar; ”Från födelsen till de första orden”, ”Från ett ord till många” och ”Hela meningar och resonemang”.

Filmerna finns på:

- Engelska
- Arabiska
- Persiska
- Kurdiska
- Somaliska

[Hitta språket!](#)

[Hitta språket A4 broschyr](#)

Förebyggande arbete mot kvinnlig könsstympning

Inom barnhälsovården i Kronobergs län möter vi människor från många olika kulturer. Kvinnlig könsstympning förekommer i en mängd olika kulturer bl.a. i Afrika, Asien och Mellanöstern. Omfattningen av könsstympning och ålder då det genomförs varierar från kultur till kultur.

I vissa kulturer utförs könsstympningen på barn som är 0-6 år och i en del kulturer är 98 % av alla kvinnor könsstympade. 6000 flickor utsätts för detta ingrepp varje dag runtom i världen enligt Amnesty International och Unicef säger att i Sverige finns det tusentals flickor under 7 år som riskerar att könsstympas.

Alla former av kvinnlig könsstympning är förbjudet i Sverige oavsett i vilket land det sker. Inklusivt förberedelse inför och planering att utföra könsstympning. Enligt Unicef skulle sedvänjan med kvinnlig könsstympning kunna avskaffas inom loppet av en generation med rätt engagemang och stöd.

Under hösten 2016 pågår ett projekt inom Barnhälsovården Kronoberg som handlar om att förbättra barnhälsovårdens förebyggande arbete mot kvinnlig könsstympning. Projektet finansieras av Socialstyrelsen, vilket innebär att arbetet måste vara färdigt innan årets slut.

I projektet ingår:

- att ta fram ett samtalsstöd för BHV-sjuksköterskor
- att ta fram ett intyg med information om svensk lagstiftning för att skydda flickor mot könsstympning vid besök i hemlandet eller hos släktingar
- workshop där BHV-sjuksköterskor får möjlighet att fördjupa sin kunskap om kvinnlig könsstympning (se inbjudan)

Projektet kommer genomföras i samarbete mellan barnhälsovården och en referensgrupp med personer med kulturkompetens från kulturer där könsstympning förekommer.

Ny film

Känslans dialog är den senaste filmen av Monika Hedenbro. Filmen handlar om barns utveckling och samspel mellan förälder och barn. Barnen i den här filmen är mellan 4 veckor och fem år och lever i olika familjesammanhang. Kärlekens dialog är det många som har använt i föräldragrupper. Denna film har några år på nacken och kan kännas lite omodern. Vill du låna filmen kontakta helena.nystrom@kronoberg.se

Föräldrars rökvanor

Andelen barn som utsätts för tobaksrök under spädbarnstiden fortsätter minska. Under 1999 levde nästan 20 procent av barnen i en hemmiljö där någon rökte. År 2014 hade den andelen sjunkit till 11 procent. Minskningen är mer uttalad bland mödrarna än bland fäderna. En större andel kvinnor röker dock 8 månader efter barnets födelse jämfört med under nyföddhetsperioden. För papporna är det ingen skillnad. Inom Kronoberg skiljer rökningen sig åt mellan de kommunerna.

[Socialstyrelsens rapport](#)

BVC-inloggning i Cosmic

Det har hänt att diktat felaktigt har hamnat på BVC-inloggningen och att remisser har dikterats och sedan missats att skrivas ut. För att detta ska undvikas i framtiden är det viktigt att medicinsk sekreterare eller någon annan på vårdcentralen har som rutin att regelbundet se

efter om det finns några diktat i barnhälsårdsinloggningen. Om så skulle vara fallet kan man omrikta diktatet till Region Kronoberg och sedan plocka upp det från vårdcentralen. Remisser som skrivs från barnhälsovården ska skrivas i barnhälsovårdsinloggningen.